

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
TUZLANSKOG KANTONA ZA PERIOD 2023-2025. GODINE

Tuzla, juni 2022. godine

SADRŽAJ

U V O D.....	3
1 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE.....	4
1.1. Ekonomski rast	4
1.2. Industrijska proizvodnja i robna razmjena.....	7
1.3. Tržište rada.....	9
1.4. Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija	9
2 SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA	10
3 POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA	11
3.1. Projekcije prihoda za općine i vanbudžetske fondove	12
4 PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA	14
4.1. Prihodi i primici (budžetska sredstva)	15
4.2. Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava	16
5 RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA	16
6 PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA I STRATEGIJA UPRAVLJANJA JAVNIM DUGOM	17
6.1. Obaveze kantona.....	17
6.2. Projekcije duga TK nastalog po osnovu zaduživanja za 2023. – 2025. godinu	18
7 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA.....	20

U V O D

Na osnovu člana 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22), pripremljen je dokument Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2023-2025. godina, što ima za cilj projekciju prihoda i gornju granicu rashoda za pripremu budžeta za naredni trogodišnji period.

Potrebno je napomenuti da je prijedlog smjernica Ministarstvo finansija dužno, dostaviti Vladi Tuzlanskog kantona do 15. maja tekuće godine, a Vlada donosi iste do 31. maja tekuće godine. Obzirom da su od strane Federalnog ministarstva finansija projekcije indirektnih i direktnih poreza za Tuzlanski kanton i općine kantona proslijeđene 17.05.2022. godine, a u Ministarstvu finansija zaprimljene 25.05.2022. godine, nije bilo moguće ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu i predlaganje Smjernica Vladi Tuzlanskog kantona.

Kako su u toku paralelni procesi na izradi Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2023–2025. godina pri izradi Smjernica korištene su srednjoročne projekcije i godišnje procjene prihoda i rashoda, te su moguća određena odstupanja projekcija u odnosu na ovaj dokument.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2023.-2025. godina definišu početna budžetska ograničenja za sve korisnike budžeta. Još jedan bitan cilj smjernica je da osigura realan, sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti u koncipiranju uravnoteženog okvira prihoda i rashoda, za sve nivoe vlasti Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući Budžet Federacije, kantona, gradova, općina i vanbudžetskih fondova shodno odredbama Zakona o budžetima, koje je svakako neophodno posmatrati u najširem kontekstu, odnosno u kontekstu ukupnog fiskalnog kapaciteta.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Tuzlanskog kantona, općina i vanbudžetskih fondova u postupcima pripremnih aktivnosti na izradi budžeta za 2023. godinu, kao i da osigura sveobuhvatan i konsolidovan okvir planiranih rashoda koji pokriva sve nivoe vlasti Tuzlanskog kantona, uključujući Budžet Kantona, Budžete općina i Finansijske planove vanbudžetskih fondova.

Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona predlaže Vladi Tuzlanskog kantona, da se usvoji ovaj dokument kao prvi korak u procesu pripreme Budžeta za 2023. godinu i da se istim potvrde predložena ograničenja budžetske potrošnje za 2023. godinu.

Smjernice sadrže: ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske pokazatelje, procjene prihoda budžeta i predviđene promjene javnog duga.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2023-2025. godinu predstavljaju:

- Revidirane projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za kantone i općine kantona za 2022. godinu i projekcije za period 2023-2025.godina (dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo),
- Izvršenje Budžeta Tuzlanskog kantona za 2022. godinu,
- Dokument okvirnog budžeta Makroekonomske projekcije 2023-2025.godina Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) (mart 2022. godina),
- Bilten Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje – OMA Bilten (maj/juni 2022 godine),

- Privredna kretanja Tuzlanskog kantona u 2021.godini, Kantonalna privredna komora Tuzla,
- Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina, (mart 2021. godine).

1 SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Jedan od osnovnih preduslova održivog ekonomskog rasta te povećanja zaposlenosti jeste makroekonomska stabilnost. Makroekonomska stabilnost ostvarit će se efikasnim upravljanjem javnim finansijama kroz daljnje unaprjeđenje procesa upravljanja državnim budžetom, fiskalnu konsolidaciju i efikasno upravljanje javnim dugom, jačanje sistema unutrašnjih finansijskih kontrola i unutašnje revizije te razvojem makroekonomske statistike. Ovakva nastojanja Ministarstva finansija moraju imati potporu svih budžetskih korisnika i drugih koji koriste sredstva budžeta Tuzlanskog kantona, a iskazana kroz Smjernice i ciljeve fiskalne politike za 2023-2025. godinu i Dokument okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2023-2025. godina.

U ovome poglavlju riječ je o najnovijim makroekonomskim kretanjima u BiH, Federaciji BiH i Tuzlanskom kantonu, s fokusom na 2021. godinu, kao i o projiciranom makroekonomskom okviru za naredni srednjoročni period. Korišteni historijski podaci, koji su ujedno bili i osnov za izradu makroekonomskih procjena i projekcija, prikupljeni su od svih relevantnih statističkih institucija u zemlji, kao i ostalih relevantnih domaćih i međunarodnih institucija.

1.1. Ekonomski rast

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu obilježila je globalna pandemija virusa Covid 19 što je u Bosni i Hercegovini dovelo do realnog pada BDP-a od 3,2% odnosu na prethodnu godinu. Ekonomska kriza uzrokovana širenjem globalne pandemije virusa Covid 19 u Bosni i Hercegovini se manifestovala istovremenim padom domaće i izvozne tražnje. Međutim, već početkom 2021. godine došlo je stabilizacije epidemioloških prilika što se pozitivno odrazilo na ekonomsku aktivnost kako u vanjskom okruženju, tako i u Bosni i Hercegovini. Naime, oporavak prije svega izvozne, a kasnije i domaće tražnje u drugom i trećem kvartalu 2021. godine rezultirao je osjetnijim oporavkom privredne aktivnosti u zemlji. Tako je Bosna i Hercegovina prema trenutno raspoloživim - preliminarnim podacima Agencije za statistiku BiH (BHAS-a) u periodu januar-septembar 2021. godine zabilježila realni rast BDP-a od oko 7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Veoma važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u periodu 2022-2025. pored internih dinamika predstavljat će i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU27. Naime, unatoč stabilizaciji epidemioloških prilika koje su vezane za globalnu pandemiju Covid 19 već početkom 2022. godine došlo je do dodatnog usložnjavanja ekonomskih prilika koje su vezane za dešavanja u Ukrajini. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja na svjetsku ekonomiju su već vidljive i manifestuju se kroz trgovinske, finansijske, cjenovne šokove koje neće zaobići ni Bosnu i Hercegovinu.

Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine izradila je makroekonomske pokazatelje na nivou Bosne i Hercegovine, koji se daju u slijedećem tabelarnom pregledu:

Makroekonomski pokazatelji za period 2020-2025

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nominalni BDP u mil. KM	35.436	37.578	39.590	41.344	43.303	45.489
Nominalni rast u %	-3,0	6,0	5,4	4,4	4,7	5,0
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,2	100,6	103,2	101,3	101,7	101,6
Realni BDP u mil. KM (prethodna godina = 100)	35.376	37.344	38.364	40.802	42.568	44.790
Realni rast u %	-3,2	5,4	2,1	3,1	3,0	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	2	6	1,8	1,7	1,5
Potrošnja u mil. KM	32.360	34.018	35.994	37.104	38.186	39.299
Realni rast u %	-2,3	3,7	0,5	1,2	1,2	1,3
Vladina potrošnja u mil. KM	7.129	7.272	7.504	7.722	7.961	8.200
Realni rast u %	1,3	1,3	0,7	0,4	0,6	0,5
Privatna potrošnja u mil. KM	25.232	26.747	28.489	29.382	30.225	31.099
Realni rast u %	-3,2	4,4	0,5	1,4	1,4	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil. KM	7.779	8.520	9.061	9.700	10.650	11.700
Realni rast u %	-4,1	4,8	0,7	5,1	7,8	7,8
Vladine investicije u mil. KM	1.674	1.683	1.758	1.931	2.220	2.553
Realni rast u %	80,5	-1,0	2,7	7,6	11,7	11,7
Privatne investicije u mil. KM	6.105	6.838	7.302	7.770	8.430	9.147
Realni rast u %	-15,0	6,4	0,3	4,5	6,8	6,8
Uvoz u mil. KM	16.601	21.118	25.190	26.978	28.588	30.548
Nominalni rast u %	-14,8	27,2	19,3	7,1	6,0	6,9
Realni rast u %	-13,6	12,3	6,1	4,1	4,0	4,6
Izvoz u mil. KM	11.820	16.142	19.586	21.370	23.129	25.042
Nominalni rast u %	-17,5	36,6	21,3	9,1	8,2	8,3
Realni rast u %	-16,1	20,6	10,6	6,9	6,2	6,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	19,6	19,4	20,2	21,3	22,8
Bilans tekućeg računa u mil. KM	-1.286	-1.155	-1.539	-1.488	-1.334	-1.312
Rast u %	29,5	-11,2	33,3	-3,3	-10,4	-1,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,7	-3,1	-3,9	-3,6	-3,1	-2,9

IZVOR: DEP – mart 2022.godine

Obzirom da eksterne dinamike predstavljaju veoma važnu strukturnu odrednicu svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini vrijedi istaći da će najnovija dešavanja u Ukrajini imati veliku ako ne i odlučujuću ulogu za izgled ekonomskog rasta u narednom periodu, što se naročito odnosi na 2022. godinu. Negativne ekonomske posljedice su već vidljive i ogledaju se kroz porast svjetskih cijena energenata i hrane, nestabilnost na finansijskim tržištima što bi u konačnici moglo ugroziti oporavak svjetske ekonomije iz prethodne godine. Osim eksternih dinamika, jako bitan faktor za ekonomski rast u zemlji tokom programskog perioda 2022.-2025. godina, predstavljat će i institucionalni kapacitet zemlje u provedbi strukturalnih reformi kako bi se ojačao doprinos internih dinamika u kreiranju istog. Daljnje usložnjavanje kako eksternih tako i internih dinamika bi imalo veoma negativne posljedice po bosanskohercegovačku ekonomiju i smanjila njen potencijalni rast. Imajući u vidu navedene kako eksterne tako i interne okolnosti, prema projekcijama DEP-a u periodu 2022.-2025. godina u Bosni i Hercegovini se može očekivati ekonomski rast sa prosječnom stopom ekonomskog rasta od oko 3% na godišnjem nivou (2022: 2,1%, 2023: 3,1%, 2024: 3,0% i 2025. 3,4%). Najnovija dešavanja u međunarodnom ekonomskom okruženju (povećani eksterni rizici), snažan rast svjetskih cijena (energenti i hrana) i poprilično visoka osnovica iz prethodne godine (stopa rasta 5,4%) rezultirali su revidiranjem projekcije ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2022. godini. Tako se prema projekcijama DEP-a BiH do kraja 2022. godine može očekivati realni ekonomski rast od oko 2,1% u odnosu na prethodnu godinu, dok očekivana nominalna stopa rasta iznosi 5,4%. Posljedica je ovo veoma izraženih inflatornih pritisaka koji su započeli tokom prethodne godine usljed prekida u globalnim lancima snadbijevanja (Covid 19 kriza), a dodatno intenzivirani u 2022. godini usljed najnovijih dešavanja u odnosima između Rusije i Ukrajine. Ako se pažljivije posmatra struktura projiciranog ekonomskog rasta u 2022. godini vidljivo je da je doprinos po komponentama rasta ravnomjerno raspodjeljen uz pozitivan doprinos privatne potrošnje, investicija i neto izvoza. Pod pretpostavkom normalizacije kako eksternih tako i internih dinamika u Bosni i Hercegovini **u periodu 2023.-2025. godina** se može očekivati ekonomski rast od oko 3%. Posmatrano pojedinačno po godinama u 2023. godini očekivana stopa ekonomskog rasta iznosi 3,1%, u 2024. 3,0% i u 2025. godini 3,4% u odnosu na prethodnu godinu. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i usluga) trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. Tako se u periodu 2023 - 2025. godine očekuje prosječna stopa rasta privatne potrošnje od 1,4% (2023: 1,4%, 2024: 1,4%, 2025: 1,5%). S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Tako se u periodu 2023.-2025. godina očekuje ujednačen rast javne potrošnje od oko 0,5% na godišnjem nivou. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projicirana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u BDP-u bi se djelimično smanjio na oko 18% na kraju 2024. godine. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava iz tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a time i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U periodu 2023-2025. godine u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje bruto investicija u stalna sredstva po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od oko 6,5%

(2023: 5,1%, 2023: 7,8%, 2024: 7,8%). U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 80% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija. Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetske projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 10%, za period 2023. do 2025. godina. Tako bi u srednjoročnom vremenskom okviru udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 5% BDP-a. Stabilno eksterno okruženje uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2023-2025. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati prosječni godišnji rast izvoza od 6,5% pri čemu bi projicirani rast roba i usluga bio prilično ujednačen. Tako bi tokom ovog perioda zahvaljujući ovom izvoznom rastu udio izvoza u BDP-u bio povećan na oko 55% na kraju 2025. godine. S druge strane, očekuje se da bi se uvoz u ovom vremenskom periodu trebao kretati po nešto sporijoj godišnjoj stopi rasta od 4,5%. Tokom ovog perioda očekuje se prilično izbalansiran rast uvoza roba i rast uvoza usluga. Posljedica ovakvog kretanja uvoznog rasta bila bi stabilizacija udjela uvoza u BDP-u na oko 65% BDP-a na kraju 2025. godine. Nešto snažniji rast izvoza u odnosu na rast uvoza u srednjem roku bi rezultirao postepenom stabilizacijom vanjskotrgovinskog bilansa kao udio u BDP-u na oko 12%, odnosno blago pozitivnim doprinosom ekonomskom rastu, dok bi pokrivenost uvoza izvozom zaključno sa 2025. godinom trebala iznositi skoro 80%.

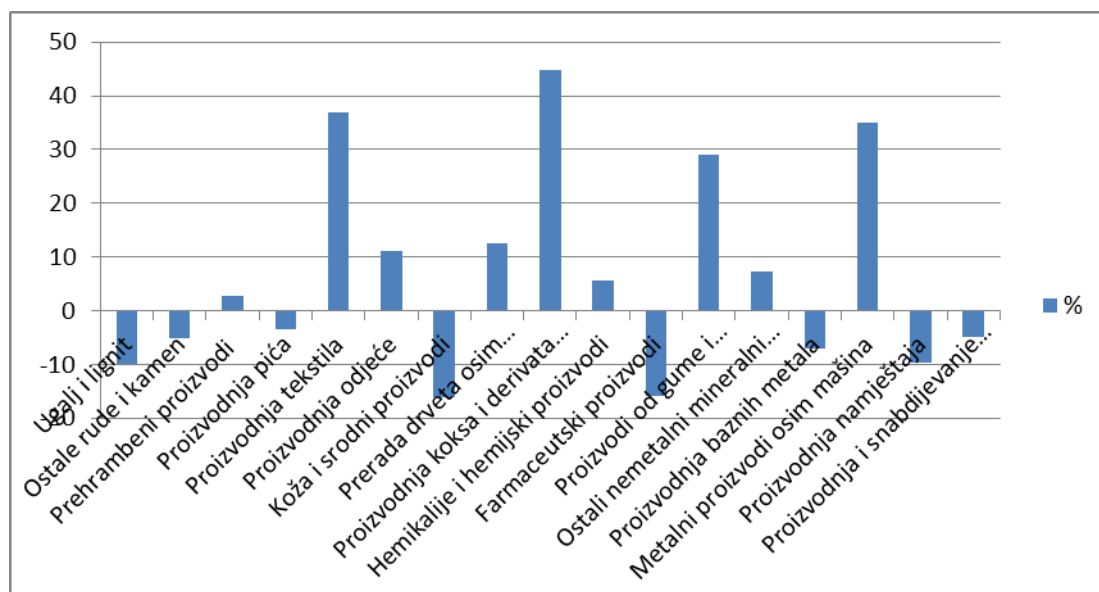
1.2 Industrijska proizvodnja i robna razmjena

Prema podacima BHAS-a 2021. godini usljed poboljšanja epidemioloških i ekonomskih prilika u eksternom okruženju Bosna i Hercegovina je ostvarila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 10,7% u odnosu na prethodnu godinu. Vrijedi istaći da je ovaj rast fizičkog obima industrijske proizvodnje dobrim dijelom i posljedica baznog efekta iz prethodne godine obzirom da je tokom pandemijske (2020.) godine u Bosni i Hercegovini registriran pad industrijske proizvodnje od 6,2%. S druge strane, trenutno raspoloživi preliminarni podaci BHAS-a za januar 2022. godine ukazuju na nastavka trenda rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini obzirom da je u odnosu na isti mjesec prethodne godine ostvaren rast od 3%. Imajući u vidu ranije navedena međunarodna kretanja i strukturalnu kompoziciju industrijske proizvodnje uz očuvanje stabilnog vanjskog okruženja u glavnim trgovinskim partnerima do kraja 2022. godine u Bosni i Hercegovini se može očekivati povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje. Vrijedi istaći da je očekivana stopa rasta industrijske proizvodnje nešto niža u odnosu na prethodnu godinu.

U periodu 2023-2025. godina, u BiH se očekuje osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi dešavanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu. Pored očekivanih povoljnih eksternih prilika u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji utjecaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, tokom ovog perioda očekuje se da bi reformske mjere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini

trebale polučiti mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Imajući u vidu sve navedene okolnosti tokom ovog perioda očekivane stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje prema projekciji DEP-a iznose oko 6% na godišnjem nivou.

Industrija **Tuzlanskog kantona** je većinski izvozno orjentisana i većinu poslovnih aktivnosti obavlja za potrebe Evropskog tržišta (Njemačka, Austrija, Italija) pa se svi poremećaji i turbulencije sa globalnog tržišta vrlo brzo osjete u domaćoj privredi. Obim industrijske proizvodnje u 2021. godini je u odnosu na 2020. godinu veći za 2,8%. Većina djelatnosti je zabilježila rast obima proizvodnje u odnosu na 2020. godinu što je rezultat postepene normalizacije poslovanja poslije korona krize.

Industrijska proizvodnja 2021/20

Obim industrijske proizvodnje, prema podacima za tri mjeseca 2022. godine (I-III 2022), ostvario je pad od 0,9% u odnosu na isti period prošle godine. Rast obima industrijske proizvodnje je ostvaren u kategorijama intermedijarnih proizvoda 4,7%, kapitalnih proizvoda 0,1%, trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju po 1,6% i 5,9% dok je došlo do pada obima proizvodnje energije za 7,2%.

Vanjskotrgovinska razmjena u **Tuzlanskom kantonu** u 2021. godini je ostvarila rast od 24,3% u odnosu na 2020. godinu, s ukupnom nominalnom vrijednosti izvoza od 2.076.750.000 KM. Ovo je u značajnoj mjeri rezultat oporavka od 2020. godine koju su obilježila zatvaranja i otežano poslovanje usljed pandemije, ali i djelimično rezultat inflacije koja je zadesila Evropu i svijet zbog mjera za oporavak privrede poslije pandemije. Došlo je i do rasta uvoza od 27%, sa nominalnom vrijednosti izvoza od 2.377.354.000 KM.

Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona u prvom kvartalu 2022. godine iznosio je 608,5 miliona KM što je za 35,3% više u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u istom periodu 2021. godine. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od 685 miliona KM, što je rast nominalne vrijednosti uvoza od 33% u odnosu na isti period prošle godine. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 76,4 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 88,84%. Tuzlanski kanton tradicionalno najviše posluje sa Evropskom unijom, Njemačkom i Austrijom kao i sa zemljama regiona.

1.3 Tržište rada

Tokom 2021. godine u Bosni i Hercegovini došlo je do postepene stabilizacije na tržištu rada nakon višemjesečnog smanjenja broja zaposlenih lica uzrokovanog pandemijom virusa Covid-19. Od drugog kvartala broj zaposlenih lica se počeo postepeno uvećavati i u periodu I-XII 2021. godine prosječan broj zaposlenih je iznosio oko 823,6 hiljada što je više za 1,3% u odnosu na 2020. godinu. Posmatrajući broj zaposlenih lica prema područjima djelatnosti, najznačajniji rast u 2021. godini bio je u oblasti prerađivačke industrije, informacija i komunikacija, te djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite. Uz rast broja zaposlenih lica registrovano je smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica od 5% g/g. Prosječna neto plata u 2021. godini nastavila je da se uvećava i iznosila je 998 KM uz nominalni rast od 4,4% u odnosu na 2020. godinu, dok je realni rast iznosio 2,4% zbog inflacije od 2%.

Iako u periodu pripreme projekcija nisu raspoloživi podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2022. godini, smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica u januaru 2022. godine od 9,1% g/g ukazuje na moguću rast broja zaposlenih lica u posmatranom mjesecu. Dešavanja na tržištu rada u 2022. godini značajno će determinisati poslovni ambijent kako u regionu tako i u EU. Prema projekcijama Evropske centralne banke (mart 2022) stopa nezaposlenosti u eurozoni bi trebala biti smanjena u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu i iznositi 7,3% uz rast broja zaposlenih lica od 1,4%. U izradi projekcija za tržište rada značajan uticaj bi mogao imati pretpostavljeni obim investicija, trgovine i uopšte ekonomski rast. Uz projicirani sporiji ekonomski rast, obim investicija i trgovine (u odnosu na prošlu godinu) u Bosni i Hercegovini se može očekivati umjeren rast broja zaposlenih lica (1,1% g/g) uz postepeno smanjenje stope nezaposlenosti. Prosječna neto plata bi u 2022. godini mogla biti nominalno uvećana oko 6,3% g/g. Pored toga, treba uzeti u obzir rizike za ostvarenje projekcija (na kraju teksta) koji bi mogli uticati na pretpostavljeni rast osnovnih indikatora na tržištu rada.

Prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini u 2023. godini se očekuje ekonomski rast od 3,1% g/g. Pored toga, rast obima investicija i trgovine bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Uz bolje poslovne prilike u oblasti industrije, trgovne ali i pojedinim uslužnim djelatnostima stvorili bi se uslovi za rast broja zaposlenih lica. Uzimajući u obzir sve navedeno, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Time bi u 2023. godini ukupan broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini mogao biti uvećan oko 1,5% g/g. Pored toga, veći obim poslovne aktivnosti bi se trebao odraziti na plate. Prosječna neto plata bi u 2023. godini mogla biti nominalno uvećana oko 3,1% g/g.

Projekcije za osnovne indikatore na tržištu rada u periodu 2024-2025. godine bazirane su na analizi ekonomskog rasta kao i njegovih osnovnih komponenti, odnosno na nivou potražnje, trgovine i investicija (detaljnije u poglavlju o ekonomskom rastu). Pored toga, bitno se osvrnuti na kretanja osnovnih indikatora na tržištu rada EU. ECB (Evropska Centralna Banka) u svojim projekcijama (mart 2022) predviđa u 2024. godini nižu stopu nezaposlenosti u eurozoni (7% g/g) u poređenju sa prethodnom godinom. Ova stopa nezaposlenosti u eurozoni je ujedno niža i u odnosu na godinu neposredno prije pojave pandemije. Uz povoljnu poslovnu klimu u Bosni i Hercegovini se očekuje povećanje broja zaposlenih lica u periodu 2024-2025. godine od 1,6%-1,7% g/g uz istovremeno smanjenje broja nezaposlenih lica, ali i nastavak uvećanja neto plata od 3,2%-3,3% g/g. Ipak, rast plata i broja zaposlenih lica najviše će zavisiti od identifikovanih rizika u periodu izrade projekcija koji bi mogli usporiti i odložiti oporavak tržišta rada.

U **Tuzlanskom kantonu** je s krajem 2021. godine evidentirano 103.508 zaposlenih i 70.301 nezaposlenih osoba. U odnosu na kraj 2020. godine, došlo je do rasta broja zaposlenih od

2,1% i pada broja nezaposlenih na evidencijama službe za zapošljavanje od 8,56%. Najviše zaposlenih je u prerađivačkoj industriji i trgovini. Prosječna neto plaća je 955 KM i za 10,7% je veća u odnosu na prosječnu plaću iz 2020. godine.

31.03.2022. godine, prema podacima Porezne uprave Federacije BiH, u Tuzlanskom kantonu je, po prebivalištu zaposlenika, bilo 103.227 zaposlenih. U odnosu na isti dan 2021. godine, broj zaposlenih je povećan za 2.230, odnosno 2,2%.

1.4 Rizici ostvarenja makroekonomskih projekcija

Rizici po ostvarivanje projekcija ekonomskog rasta u osnovnom scenariju mogu se klasifikovati u dvije grupe (vanjski i unutrašnji). U vrijeme pripreme ovog izvještaja čini se da su vanjski rizici dosta izraženiji i predstavljaju veći rizik za realizaciju projekcija ekonomskog rasta iz osnovnog scenarija u odnosu na unutrašnje. Naime, nakon stabilizacije epidemioloških prilika koje su vezane za Covid 19, početkom 2022. godine došlo je do eskalacije sukoba Ukrajine i Rusije što će ne sumnjivo imati negativne ekonomske posljedice po globalnu ekonomiju i samim tim i Bosnu i Hercegovinu. Daljnja eskalacija ukrajinske krize, kao i jačanje inflatornih pritisaka kako na globalnom tako u Bosni i Hercegovini zasigurno bi imali negativan utjecaj na potrošnju, investicije, vanjskotrgovinsku razmjenu a samim tim i na projekcije ekonomskog rasta u osnovnom scenariju. S duge strane, prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji strukturalnih reformi moglo bi se negativno odraziti na ukupni ekonomski rast. Što se tiče rizika u srednjem roku, oni se odnose na migraciju stanovništva iz Bosne i Hercegovine, a to se naročito odnosi na mladi, obrazovani i kvalifikovani kadar što bi moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog. Projekcije na tržištu rada određene su značajno dešavanjima u okruženju odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini tako i u EU i regionu. Prema tome, značajne neizvjesnosti oko dešavanja između Ukrajine i Rusije mogle bi se loše odraziti na ekonomiju kako EU tako i Bosne i Hercegovine a potom i na tržište rada. Uz sporiji ekonomski rast, manji obim investicija, trgovine i uopšte lošije uslove poslovanja, rast broja zaposlenih lica kao i plata bi mogao biti niži pretpostavljenog u osnovnom scenariju. Pored toga, smanjenje radne snage (migracije) i stepen implementacije planiranih strukturalnih reformi u Bosni i Hercegovini mogao bi uticati na posmatrane indikatore tržišta rada kao i na nivo kupovne moći i životnog standarda. Sve navedene promjene ujedno predstavljaju osnovne rizike za projekcije na tržištu rada.

2 SREDNJOROČNA FISKALNA POLITIKA

Fiskalna politika, usklađena je sa mjerama Reformske agende, u 2021. godini i narednom srednjoročnom periodu fokusirana je na podršci makroekonomskom rastu, u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijaju sivu ekonomiju. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora prognoziranog srednjoročnog makroekonomskog rasta. Provedbu planiranih aktivnosti i dalje prati nastavak reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije.

Vlada Tuzlanskog kantona bit će usmjerena na oblikovanje fiskalne politike u cilju promovisanja konkurentnosti, povećanja efikasnosti javnog sektora te jačanja upravljanja

javnim finansijama, kako na strani prihoda tako i na strani rashoda budžeta, kao i na pitanje povrata vanjskog duga. Prioriteti u oblasti porezne politike i javnih prihoda u FBiH, a koji će imati utjecaj na Tuzlanski kanton, za period 2023 – 2025. godina bit će orijentisani na nastavku aktivnosti izrade prijedloga zakonskih rješenja kojima će se doprinijeti osiguranju i očuvanju ambijenta pogodnog privrednom rastu, sa stabilnim i predvidivim uslovima poslovanja, te poboljšanju naplate javnih prihoda, kao jednog od osnovnih agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i ostalih društvenih potreba i obaveza. Također, kao i u proteklom periodu, nastavlja se kontinuirano provođenje aktivnosti na pojačanom inspeksijskom nadzoru s ciljem poticanja poštivanja propisa u cilju poboljšanja porezne discipline, suzbijanja sive ekonomije, te postizanja efikasnije naplate javnih prihoda.

Usvajanjem inicijative za izmjenu zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH od strane Parlamenta Federacije BiH („Zakon o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine”, broj: 17/22), omogućena je ravnopravna raspodjela javnih prihoda po kantonima, između ostaloga i Tuzlanskog kantona.

3 POLITIKA PRIHODA ZA NIVO TUZLANSKOG KANTONA

U narednim tabelarnim pregledima daju se projekcije indirektnih i direktnih poreza za nivo Tuzlanskog kantona za period 2023-2025. godina dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo.

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom periodu, ali i sa najnovijim negativnim dešavanjima u Ukrajini, koja su se odrazila na cjelokupnu ekonomiju. Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Srednjoročne projekcije prihoda za period 2023.-2025. godina prate pozitivne makroekonomske prognoze za navedeni period, ali istovremeno zadržavajući određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama.

Kada je riječ o projekcijama prihoda od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinostvenom računu, preuzetom od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA) iz aprila 2022. godine. Na osnovu srednjoročnih kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima Federacije BiH, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2022-2025. godina.

Svaki neplanirani događaj u 2022. godini, koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, eventualno će dovesti i do vanrednog revidiranja projekcija prihoda.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) je detaljno definisana raspodjela prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Projekcije prihoda sa Jedinostvenog računa trezora za nivo Tuzlanskog kantona u narednom trogodišnjem periodu su slijedeće:

Tabela 2. – Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za Tuzlanski kanton

Indirektni porezi (KM)	Projekcija 2023	Projekcija 2024	Projekcija 2025
Tuzlanski kanton ukupno (I + II + III)	371.167.387	389.206.884	421.586.866
I Kanton	302.225.509	317.968.246	344.421.545
II Gradovi/općine TK ukupno	54.363.236	56.174.317	60.847.727
III JU Direkcija regionalnih cesta Tuzlanskog kantona	14.578.642	15.064.321	16.317.594

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za 2023. godinu za nivo Tuzlanskog kantona očekuje se u iznosu od 371.167.387,00 KM, od čega se na za Kanton odnosi iznos od 302.225.509,00 KM, za gradove/općine iznos od 54.363.236,00 KM i JU Direkciju regionalnih cesta Tuzlanskog kantona iznos od 14.578.642,00 KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cjelosti prihod Kantona, i u narednom trogodišnjem periodu projicira se u sljedećim iznosima:

Tabela 3. – Projekcije prihoda od poreza na dobit

Porez na dobit (KM)	Projekcija 2023	Projekcija 2024	Projekcija 2025
Tuzlanski kanton	64.200.342	66.134.351	68.387.886

Projekcije se temelje i na makroekonomskim pretpostavkama, preuzetim od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) iz marta 2022. godine.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće, za nivo kantona su sljedeće:

Tabela 4. – Projekcije prihoda od poreza na dohodak

Porez na dohodak (KM)	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
Tuzlanski kanton ukupno (I + II)	88.907.251	94.654.812	100.924.725
I Kanton	54.035.024	57.528.210	61.338.864
II Gradovi/općine TK ukupno	34.872.227	37.126.602	39.585.861

3.1 Projekcije prihoda za općine i vanbudžetske fondove

Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 5. - Projekcije prihoda vanbudžetskih fondova

Prihodi (doprinosi)	Projekcije		
	2023.	2024.	2025.
Zavod zdravstvenog osiguranja TK- doprinos za zdravstveno osiguranje	294.496.021	310.705.270	327.969.099
Služba za zapošljavanje TK doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	24.851.042	25.772.388	26.739.028
UKUPNO:	319.347.063	336.477.658	354.708.127

Prateći također tekuće trendove naplate i makroekonomske prognoze na tržištu rada, te se istovremeno vodeći posebnom oprežnošću prilikom planiranja ovih prihoda, pripremljena je projekcija prihoda od doprinosa za zdravstveno osiguranje i doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti za period 2023-2025. godina.

Projekcije prihoda Direkcije regionalnih cesta Tuzlanskog kantona, date su u sljedećem tabelarnom pregledu:

Tabela 6. - Projekcije prihoda

Prihodi	Projekcije		
	2023.	2024.	2025.
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	14.578.642	15.064.321	16.317.594
Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	5.189.025	5.344.298	5.527.256
UKUPNO:	19.767.667	20.408.619	21.844.850

Pravilnikom o načinu uplate, pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 54/20, 63/20, 88/20, 28/21, 56/21, 83/21, 01/22 i 34/22), definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Takođe, definisano je da od ukupno doznačenog iznosa prihoda od putarine u iznosu od 0,25 KM po jednom litru, za izgradnju autocesta i drugih cesta koji pripadaju nadležnim kantonalnim organima za ceste, kantonalni organi za ceste usmjeravaju 42% sredstava na račun općinskih organa, što čini 25% ukupno doznačenih sredstava.

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za gradove/općine Tuzlanskog kantona očekuje se u sljedećim iznosima za period 2023.-2025. godina:

Tabela 7. – Projekcije prihoda sa Jedinstvenog računa za gradove/općine TK u KM

Gradovi/Općine TK	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
BANOVIĆI	2.565.980,00	2.651.464,00	2.872.053,00
GRAČANICA	5.698.476,00	5.888.317,00	6.378.195,00
GRADAČAC	4.909.798,00	5.073.365,00	5.495.442,00
KALESIJA	4.146.113,00	4.284.239,00	4.640.665,00
KLADANJ	1.563.471,00	1.615.557,00	1.749.963,00
ČELIĆ	1.274.659,00	1.317.124,00	1.426.701,00
LUKAVAC	5.215.272,00	5.389.015,00	5.837.353,00

SREBRENİK	5.037.541,00	5.205.364,00	5.638.423,00
TUZLA	13.263.119,00	13.704.972,00	14.845.155,00
ŽIVINICE	7.264.723,00	7.506.744,00	8.131.266,00
DOBOJ ISTOK	1.257.997,00	1.299.906,00	1.408.052,00
SAPNA	1.313.538,00	1.357.297,00	1.470.217,00
TEOČAK	852.550,00	880.952,00	954.243,00
UKUPNO	54.363.237,00	56.174.316,00	60.847.728,00

Prihodi od poreza na dohodak na nivou gradova/općina TK za period 2023.-2025. godina projiciraju se kako slijedi:

Tabela 8. – Projekcije poreza na dohodak za općine TK u KM

Gradovi/općine TK	Projekcije 2023.	Projekcije 2024.	Projekcije 2025.
BANOVIĆI	1.950.693,00	2.076.799,00	2.214.366,00
GRAČANICA	2.753.188,00	2.931.173,00	3.125.333,00
GRADAČAC	2.245.153,00	2.390.295,00	2.548.628,00
KALESİJA	1.430.772,00	1.523.267,00	1.624.168,00
KLADANJ	1.036.867,00	1.103.897,00	1.177.019,00
ČELIĆ	545.568,00	580.837,00	619.312,00
LUKAVAC	3.470.286,00	3.694.629,00	3.939.360,00
SREBRENİK	1.976.712,00	2.104.500,00	2.243.902,00
TUZLA	14.027.850,00	14.934.704,00	15.923.975,00
ŽIVINICE	3.433.313,00	3.655.265,00	3.897.389,00
DOBOJ ISTOK	1.063.634,00	1.132.394,00	1.207.404,00
SAPNA	503.022,00	535.541,00	571.015,00
TEOČAK	435.169,00	463.301,00	493.990,00
UKUPNO	34.872.227,00	37.126.602,00	39.585.861,00

4 PRIHODI I PRIMICI BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA

Projekcije prihoda od indirektnih i direktnih poreza za Budžet Tuzlanskog kantona za period 2023.-2025. godina zasnivaju se na projekcijama dostavljenih od strane Federalnog ministarstva finansija Sarajevo iz mjeseca maja 2022. godine. Projekcije prihoda i primitaka u Budžetu Tuzlanskog kantona u periodu 2023.-2025. godina ilustruje sljedeći pregled:

Tabela 9. – Prihodi, primici i finansiranje Budžeta Tuzlanskog kantona u KM

Prihodi	Izvršenje 2021	Izmjene i dopune Budžeta za 2022	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.	Index (2023/2022)	Index (2024/2023)	Index (2025/2024)
UKUPNO PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I PRENESEVI VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA (I+II+III)	425.820.349,25	561.352.742,00	500.817.267,00	508.392.664,00	541.499.425,00	89,22	101,51	106,51
I UKUPNO BUDŽETSKA SREDSTVA (A+B+C+D)	396.824.267,58	469.801.099,00	438.879.274,00	460.062.032,00	492.593.473,00	93,42	104,83	107,07
A. Poreski prihodi	358.777.345,37	370.138.341,00	420.729.274,00	441.912.032,00	474.443.473,00	113,67	105,03	107,36
1. Prihodi od indirektnih poreza	254.985.878,75	257.125.275,00	302.225.509,00	317.968.246,00	344.421.545,00	117,54	105,21	108,32
2. Porez na dobit preduzeća	56.381.096,33	60.687.700,00	64.200.342,00	66.134.351,00	68.387.886,00	105,79	103,01	103,41

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Tuzlanskog kantona za period 2023.-2025. godina

3.Porez na dohodak (uključujući zaostale uplate poreza na plaće)	47.294.221,18	52.240.666,00	54.233.423,00	57.739.435,00	61.564.042,00	103,81	106,46	106,62
4.Domaći porezi na dobra i usluge	94.541,06	52.700,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	94,88	100,00	100,00
5.Prihodi po osnovu zaostalih obaveza i ostali porezi	21.608,05	32.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	62,50	100,00	100,00
B.Neporezni prihodi	18.557.694,01	17.301.454,00	17.800.000,00	17.800.000,00	17.800.000,00	102,88	100,00	100,00
1.Prihodi od poduzet.aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	894.168,53	831.454,00	850.000,00	850.000,00	850.000,00	102,23	100,00	100,00
2.Naknade i takse	12.708.994,70	11.597.000,00	12.000.000,00	12.000.000,00	12.000.000,00	103,48	100,00	100,00
3.Novčane kazne (neporezne prirode)	4.954.530,78	4.873.000,00	4.950.000,00	4.950.000,00	4.950.000,00	101,58	100,00	100,00
C.Tekući transferi	18.991.836,81	77.856.304,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!
D.Primici od finansijske imovine i zaduživanja	497.391,39	4.505.000,00	350.000,00	350.000,00	350.000,00	7,77	100,00	100,00
II NAMJENSKA SREDSTVA, GRANTOVI, DONACIJE, PRIMICI I VLASTITI PRIHODI (D+E)	28.996.081,67	62.651.643,00	61.937.993,00	48.330.632,00	48.905.952,00	98,86	78,03	101,19
D.Namjenska sredstva, grantovi, donacije i primici po osnovu namjenskih sredstava	24.056.436,00	49.726.646,00	46.472.842,00	32.909.817,00	33.485.487,00	93,46	70,82	101,75
1.Prihodi po osnovu posebnih propisa	14.038.175,86	37.812.400,00	35.212.500,00	22.496.100,00	23.071.100,00	93,12	63,89	102,56
2.Tekući i kapitalni transferi	9.377.968,78	10.606.531,00	10.432.536,00	9.730.237,00	9.734.907,00	98,36	93,27	100,05
3. Donacije	130.260,12	826.503,00	707.503,00	683.480,00	679.480,00	85,60	96,60	99,41
4. Kapitalni primici	510.031,24	481.212,00	120.303,00	0,00	0,00	25,00	0,00	#DIV/0!
E. Prihodi po osnovu vlastite djelatnosti -vlastiti prihodi	4.939.645,67	12.924.997,00	15.465.151,00	15.420.815,00	15.420.465,00	119,65	99,71	100,00
III PRENESENI VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA	0,00	28.900.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#DIV/0!	#DIV/0!

Ukupni prihodi, primici i finansiranje predviđaju se u 2023. godini u iznosu od 500.817.267,00 KM što je manji u iznosu od 60,54 miliona KM u odnosu na plan 2022. godine ili za 10,78% manje, dok u 2024. godini očekuje se rast od 7,57 milion KM ili 1,51% više u odnosu na 2023. godinu, te u 2025. godini rast od 33,1 milion KM ili 6,51% veći u odnosu na 2024. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu budžetskih sredstava predviđaju se u 2023. godini u iznosu od 438.879.274,00 KM, što je manje u iznosu od 30,92 miliona KM u odnosu na 2022. godinu ili za 6,58%, dok u 2024. godini očekuje se rast od 21,18 milion KM ili 4,83% više u odnosu na 2023. godinu, te u 2025. godini rast od 32,53 miliona KM ili 7,07% veći u odnosu na 2024. godinu.

Ukupni prihodi u dijelu namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda predviđaju se u 2023. godini manji u iznosu od 0,71 miliona KM ili za 1,14% manji u odnosu na 2022 godinu, u 2024. godini manji u iznosu od 13,60 miliona KM ili za 21,97% manji u odnosu na 2023. godinu, te u 2025. godini veći u iznosu od 0,57 miliona KM ili za 1,19% veći u odnosu na 2024. godinu.

4.1 Prihodi i primici (budžetska sredstva)

Ukupni poreski prihodi u 2023. godini predviđaju se u iznosu od 420,7 miliona KM, što je za 50,59 miliona KM više u odnosu na iste u Budžetu 2022. godine ili 13,67% više. U 2024.

godini ovi prihodi su veći za 5,03 % u odnosu na 2023. godinu, dok će u 2025. godini doći do povećanja istih za 7,53% u odnosu na 2024. godinu.

U strukturi poreskih prihoda prihodi od indirektnih poreza imaju najveći udio. Iskazano nominalno indirektni porezi u 2023. godini će biti veći za 45,1 miliona KM u odnosu na plan 2022. godine, a u 2024. godini veći za 15,74 miliona KM u odnosu na 2023. godinu. U 2025. godini će projicirati se da će doći do rasta prihoda od indirektnih poreza u odnosu na 2024. godinu, za 26,45 miliona KM.

Porez na dobit preduzeća će imati tendenciju rasta, i to 5,79% u 2023. godini odnosno za 3,51 miliona KM u odnosu na planirani porez na dobit u 2022. godini. U 2024. godini očekuje se rast poreza na dobit za 3,01% u odnosu na 2023. godinu ili 1,93 miliona KM, dok se u 2025. godini očekuje rast za 3,41% ili 2,25 miliona KM u odnosu na 2024. godinu.

Porez na dohodak, zajedno sa zaostalim uplatama poreza na plaću, se u 2023. godini procjenjuje sa povećanjem od 1,99 miliona KM ili 3,81% u odnosu na planirani u 2022. godini, dok se u 2024. i 2025. godini projiciraju sa porastom od 6,46% i 6,62% u poređenju sa prethodnom godinom.

Neporezni prihodi se u srednjoročnom periodu 2023.-2025. godina planiraju u istim iznosima od 17.800.000,00 KM za svaku godinu, odnosno za 2,88% više u odnosu na plan 2022. godine odnosno više za 498.546,00 KM.

Primici u Budžetu Tuzlanskog kantona u okviru budžetskih sredstava se u srednjoročnom periodu 2023.-2025. godina planiraju u istim iznosima od 350.000,00 KM za svaku godinu, odnosno za 92,23% više u odnosu na plan 2023. godine odnosno manje za 4.155.000,00 KM.

4.2 Namjenska sredstva, grantovi, donacije, vlastiti prihodi i primici po osnovu namjenskih sredstava

Prihodi po ovim osnovama za period 2023-2025. godina su planirani na osnovu zahtjeva budžetskih korisnika dostavljenih za izradu Dokumenta okvirnog budžeta Tuzlanskog kantona za period 2023-2025. godina. Ukupan iznos namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda u 2023. godini iznosi 61,93 miliona KM, od čega se na namjenska sredstava, grantove, donacije i primitake po osnovu namjenskih sredstava odnosi 46,47 miliona KM, a iznos od 15,46 miliona KM odnosi se na prihode po osnovu vlastite djelatnosti – vlastite prihode korisnika. U 2024. godini dolazi do značajnijeg pada namjenskih sredstava, grantova, donacija, primitaka i vlastitih prihoda i isti se planiraju u iznosu od 48,33 miliona KM što je za 21,97% manje u odnosu na 2023. godinu. U 2025. ovi prihodi su veći za 0,57 miliona KM odnosno za 1,19% manje u odnosu na plan 2024. godine. Obzirom da se u narednom periodu očekuju dalje aktivnosti na pripremi i izradi Budžeta Tuzlanskog kantona za 2023. godinu, navedni prihodi su svakako podložni izmjenama.

5 RIZICI PO PROJEKCIJE PRIHODA

Unatoč stabilizaciji epidemioloških prilika vezanih za pandemiju virusa COVID-19, početkom 2022. godine, ekonomija je stavljena pred nove izazove, uslijed složenih međunarodnih političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini, koja su seznačajno reflektovala na globalne ekonomske tokove, prvenstveno kroz nagle i visoke inflatorne skokove. Institucije Bosne i Hercegovine i u narednom periodu će, u skladu sa svojim ovlaštenjima, u okviru raspoloživog budžeta i putem racionalne potrošnje doprinosti ukupnoj fiskalnoj stabilnosti u BiH. Uz nastavak započetih, posebna pažnja posvetiće se politici javnih investicija uz korištenje dostupnih sredstava međunarodnih finansijskih institucija kao polugu za rast u srednjem periodu. Nepredviđene promjene poreznih politika

koje se prvenstveno odnose na odsustvo stabilnih koeficijenata raspodjele indirektnih poreza, promjena nivoa zaduženosti od planiranog i nepredviđene promjene istih bitno mogu uticati na nepovoljnu realizaciju predviđenih projekcija. Glavni rizici za promjene u kretanju platnog bilansa Bosne i Hercegovine za povećanje odnosno smanjenje deficita tekućeg računa nalaze se u vanjskotrgovinskom deficitu, tj. u promjenama stopa izvoza i uvoza roba, kao i promjenama cijena na svjetskom tržištu. Povoljno poslovno okruženje i stopa zaposlenosti dijaspore Bosne i Hercegovine mogla bi dovesti do porasta stope tekućih transfera, a samim time i do povećanja raspoloživog dohotka. Kod finansiranja deficita tekućeg računa, najveći rizici se nalaze u smanjenju sredstava strane aktive Bosne i Hercegovine u inostranstvu, nedovoljnim prilivom direktnim stranim investicijama, otežanim pristupom trgovinskim kreditima kao i nemogućnost zaduživanja na međunarodnom finansijskom tržištu. Izvršenje raspoloživih prihoda po osnovu indirektnih poreza za budžetske korisnike u Federaciji BiH direktno će ovisiti i o visini otplate vanjskog duga, s obzirom da se ukupan iznos prihoda s Jedinственог računa, koji pripada Federaciji BiH, u skladu s članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni novine BiH“, broj 44/03) umanjuje za iznos sredstava potrebnih za servisiranje inozemnog duga Federacije BiH. Također, naplata prihoda od indirektnih poreza ovisit će i od kvalitetne koordinacije svih korisnika, institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta, s jedne strane i svih korisnika prihoda od indirektnih poreza unutar Federacije BiH, s druge strane, a sa naglaskom na nastavak prilagođavanja koeficijenata za raspodjelu ovih prihoda korisnicima.

6 PREDVIĐENE PROMJENE JAVNOG DUGA I STRATEGIJA UPRAVLJANJA JAVNIM DUGOM

Vanjski i unutrašnji dug Tuzlanskog kantona regulisan je Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj: 86/07, 24/09 i 44/10), Zakonom o budžetima u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22), Zakonom o trezoru u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 26/16) i Zakonom o izvršavanju Budžeta Tuzlanskog kantona za tekuću godinu.

6.1 Obaveze kantona

Na osnovu podataka iz konsolidiranog godišnjeg obračuna kantona ukupne obaveze kantona na dan 31.12.2021. godine iznose 80.189.488,38 KM, i to:

Kratkoročne obaveze35.870.986,22 KM

Dugoročne obaveze44.318.502,16 KM

Stanje kratkoročnih obaveza na dan 31.12.2020. godine iznosi 35.870.986,22 KM i iste se odnose na :

- obaveze prema pravnim licima		7.446.271,78
- obaveze prema fizičkim licima		795.039,81
- obaveze za korištenje budžetske rezerve		1.597,05
- obaveze za tekuće transfere		3.877.645,37
- obaveze za kapitalne transfere		1.324.992,82
- ostale kratkoročne obaveze		147.606,05

- kratkoročni krediti i zajmovi		157.680,15
- obaveze prema radnicima (plate i naknade zaposlenima)		22.120.153,19

Kratkoročne obaveze se najvećim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima (pravnim i fizičkim licima) za isporučene robe i usluge, obaveze prema dobavljačima iz vlastitih prihoda, obaveze prema udruženjima i neprofitnim organizacijama, obaveze za oblike socijalne zaštite obaveze prema nižim nivoima za tekuće i kapitalne grantove, obaveze za kredite (neplaćeni anuiteti) iz mjeseca decembra za Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja Općine Čelić i obaveze za plaće i ostale obaveze prema zaposlenim za mjesec decembar 2021. godine (topli obrok, prevoz, otpremnine i pomoći).

Kratkoročne obaveze sa 31.12.2021. godine su veće u odnosu na stanje istih sa 31.12.2020. godine za iznos od 98.813,29 KM.

Dugoročne obaveze iskazane u bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine iznose 44.323.457,96 KM i odnose se na:

- nedospjele obaveze od inostranog zaduživanja za glavni dug u iznosu od 44.318.502,16 KM:

Federacija BiH- Fortis banka	Podsporazum broj: 07/1-14-1908/07 od 05.09.2006. Rekonstrukcija Plave bolnice, Anex I broj 07/1-14-8521/15 od 3.4.2015.godine; podugovor o kreditu broj 07/1-11-7873/20 od 10.04.2020 godine	24.364.755,19
Federacija BiH	III Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7871/20 od 10.04.2020 godine	11.753.686,24
	III Stand by aranžman MMF; broj: 07/1-11-7872/20 od 10.04.2020 godine	6.261.137,28
Federacija BiH- Kredit WB/IDA	Izrada prostornog plana, i izgradnja postrojenja za pitku vodu na izvorištima Krušik - Općina Kalesija, izvorište Snježnica - Općina Teočak, Općina Živinice	835.162,42
Federacija BiH	Kredit za općinu Čelić-Projekat vodosnabdijevanja i kanalizacije	1.103.761,03
UKUPNO		44.318.502,16

U okviru dugoročnih obaveza evidentirane su i ostale dugoročne obaveze u iznosu od 4.955,80 KM, a koje se odnose na obaveze budžetskih korisnika iz nadležnosti Ministarstva obrazovanja i nauke.

6.2 Projekcije duga TK nastalog po osnovu zaduživanja za 2023. – 2025. godinu

U periodu 2023-2025. godine obaveze za otplate po kreditima i izdaci za inostrane kamate i kamate na domaće pozajmljivanje, prema postojećim otplatnim planovima sa kojima Ministarstvo finansija raspolaže, procjenjuju se u ukupnim iznosima kako slijedi:

Tabela 10. – Obaveze po kreditima

Opis	Plan 2022.	Projekcija 2023.	Projekcija 2024.	Projekcija 2025.
I Ukupno budžetska sredstva (1 do 7):	4.991.892,00	6.160.400,00	6.140.900,00	6.115.200,00
1. Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga - dio koji se odnosi na Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša	26.692,00	26.200,00	25.700,00	0,00

2. Federalno ministarstvo finansija- Aneks 2- reprogram UKC Rekonstrukcija „Plave bolnice” Tuzla od 07.05.2020. godine	2.643.933,00	3.815.410,00	3.815.410,00	3.815.410,00
3. Federalno ministarstvo finansija- reprogram obaveza po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om od 07.05.2020. godine	1.502.972,00	1.500.480,00	1.500.480,00	1.500.480,00
4. Federalno ministarstvo finansija- reprogram obaveza po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om od 07.05.2020. godine	799.295,00	799.310,00	799.310,00	799.310,00
5. Procjenjena kamata po osnovu mogućeg prekoračenja na transakcijskom računu u okviru JRT budžeta TK)	19.000,00	19.000,00	0,00	0,00
II Ukupno namjenska sredstva	643.000,00	614.360,00	602.460,00	160.000,00
1. Federalno ministarstvo finansija-WB-IDA Projekat urbane infrastrukture i pružanja usluga – dio koji se odnosi na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (finansira se iz sredstava vodnih naknada)	298.550,00	283.360,00	277.960,00	0,00
2. Federalno ministarstvo finansija-Troškovi upravljanja kreditom-Projekat izgradnje kanalizacije i vodosnabdijevanja općine Čelić (finansira se sa potrošačkih mjesta 11010018,14010003, 18010001)	344.450,00	331.000,00	324.500,00	160.000,00
UKUPNO (I + II):	5.634.892,00	6.774.760,00	6.743.360,00	6.275.200,00

Skupština Tuzlanskog kantona je donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje Ugovora o reprogramu obaveza po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om. Navedenim Ugovorom od 07.05.2020.godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti Reprogram obaveza Kantona po osnovu III Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti Reprogram obaveza kredita MMF-a po III SBA u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 12.754.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove, te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom. Takođe Skupština Tuzlanskog kantona je donijela Odluku o davanju saglasnosti za zaključivanje Ugovora o reprogramu obaveza po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om. Navedenim Ugovorom od 07.05.2020.godine, utvrđuje se obaveze i uslovi pod kojima će se izvršiti Reprogram obaveza Kantona po osnovu IV Stand by aranžmana sa MMF-om. Zajmodavac (Federacija Bosne i Hercegovine) će izvršiti Reprogram obaveza kredita MMF-a po IV SBA u ukupnom iznosu dugujuće glavnice od 6.794.000,00 KM, a Zajmoprimac (Tuzlanski kanton) se obavezao platiti ugovorenu kamatu, naknadu i troškove, te vratiti cjelokupan iznos Kredita, pod uslovima, u vrijeme i na način kako je utvrđeno ovim Ugovorom.

Stanje i projekcije duga Tuzlanskog kantona su od izuzetne važnosti za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika. Da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i obezbijedio osnov za razvojne inicijative, zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2023.- 2025. godina u skladu su sa Zakonom o budžetima u FBiH i predstavljaju osnovu za izradu Budžeta Tuzlanskog kantona. Cilj dokumenta je da predloži smjernice ekonomske i fiskalne politike, te definiše okvir prihoda i gornju granicu rashoda za period 2023.-2025. godina.

Ove Smjernice ekonomske i fiskalne politike obavezujuće su kod izrade budžeta općina i finansijskih planova vanbudžetskih fondova za 2023. godinu, kao i kod projekcija za 2024. i 2025. godinu.

7 STRATEŠKI CILJEVI VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Vlada Tuzlanskog kantona je usvajanjem Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete Tuzlanskog kantona sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima. U tom smislu definisana su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, odnosno **strateški fokusi**:

1. Održiv ekonomski razvoj na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije
2. Razvoj inkluzivnog, prosperitetnog i modernog društvenog sektora
3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni i prostorni razvoj u funkciji zaštite okoliša
4. Efikasna javna administracija u funkciji unapređenja kvaliteta života građana i privlačenja investicija u svim aspektima razvoja
5. Digitalizacija ekonomije i javnih usluga

Vizija razvoja Tuzlanskog kantona predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti te je predstavljena kao: „Tuzlanski kanton - otvorena, ekonomski atraktivna i društveno dinamična evropska regija, koja na prepoznatljiv način osigurava spoj industrijske tradicije, održivog razvoja i kvalitete života, poštovanja ljudskih prava i rodne ravnopravnosti stanovništva koje u njemu boravi, radi i investira.“ Ostvarenje ove razvojne vizije realizovat će se kroz tri strateška cilja, razrađena u 12 prioriteta i 48 mjera. **Strateški ciljevi Tuzlanskog kantona** su usklađeni sa Strategijom razvoja Federacije BiH i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH i usmjerava budući proces strateškog planiranja te su definisani kao:

1. **Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju**
2. **Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane**
3. **Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj**

Shodno tome, u sektoru **ekonomskog razvoja**, okosnicu predstavljaju strateški prioriteti koji obuhvataju digitalizaciju i principe zelene ekonomije koji će se protezati kroz aktivnosti unutar prioriteta područja uključujući, industriju, rudarstvo, sektor malih i srednjih preduzeća i obrta, poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i turizam. Također, djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava biti će u funkciji unapređenja poslovnog ambijenta i pružanja podrške bržem ekonomskom razvoju. U okviru drugog strateškog cilja, fokus strateških prioriteta je stavljen na **društveni razvoj** koji nastoji graditi društvo jednakih mogućnosti, jača društvenu koheziju i solidarnost, osigurava bolju socijalnu uključenost, brigu i zaštitu svih stanovnika te potiče rodnu ravnopravnost bez diskriminacije. Kroz aktivnosti na unapređenju oblasti obrazovanja i nauke, zdravstvene i socijalne zaštite, sporta, kulture i položaja mladih te unapređenju sigurnosti na Kantonu, doprinijeti će se razvijenom, inkluzivnom i prosperitetnom društvenom sektoru sa jednakim pravima za sve građane koji u njemu žive i borave.

Kada je u pitanju **održivo upravljanje okolišem, prirodnim i infrastrukturnim resursima**, u primarne pravce djelovanja u okviru strateških prioriteta je uvršteno unapređenje zaštite okoliša i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora, povećanje energijske efikasnosti te modernizacija saobraćajne i komunalne infrastrukture, što je u konačnici u funkciji osiguranja resursno efikasnog i održivog infrastrukturnog razvoja Tuzlanskog kantona. Kako bi se osigurala realizacija navedenih **strateških prioriteta**, Vlada Tuzlanskog kantona će u periodu od 2023.-2025. godine kroz izradu trogodišnjih i godišnjih planova rada kantonalnih organa uprave, definisati primarne fokuse djelovanja u cilju implementacije **strateških mjera** definisanih u okviru ekonomskog i društvenog sektora, razvoja infrastrukture i zaštite okoliša.

Shodno svemu navedenom, u periodu od 2023.-2025. godine će se u oblasti **ekonomskog razvoja** aktivno raditi na implementaciji strateških mjera koje će se odnositi na pružanje podrške razvoju industrije i rudarstva, unapređenju poslovanja privrednih subjekata, razvoju poslovne infrastrukture, novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva te unapređenju zapošljavanja, zaštitu i uređenje poljoprivrednog zemljišta, podršku poljoprivrednim proizvođačim, uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama, održivog ruralnog razvoja, inoviranju postojećih i razvoj novih sadržaja turističke ponude, turističke infrastrukture i poticanje investicija u turizmu te promociju i brendiranje Tuzlanskog kantona. Unaprjeđivati će se transparentnost u upravljanju javnim finansijama, povećavati efikasnost pravosudnog sistema, razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije, te realizovati horizontalna i vertikalna koordinacija postupanja u procesima upravljanja integriranim razvojem.

U oblasti **društvenog razvoja**, programi i aktivnosti će proizilaziti iz strateških mjera koje se odnose na izgradnju i proširivanje kapaciteta javnih predškolskih ustanova, poboljšanje kvaliteta osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja, digitalizaciju i informatizaciju osnovnog i srednjeg i visokog obrazovanja, unapređenje prostornih kapaciteta Univerziteta u Tuzli, naučno-istraživačkog rada te sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja. Radit će se na jačanju kapaciteta zdravstvenih ustanova, prevenciji i suzbijanju zaraznih i drugih bolesti, informatizaciji i digitalizaciji sistema zdravstvene zaštite, podržati će se socijalna uključenost marginaliziranih grupa i bolja ciljanost socijalne zaštite te jačanje socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika. Unaprijedit će se saradnja javnog i nevladinog sektora, jačati institucionalni kapaciteti u području implementacije politike prema mladima, unaprijediti status boračke populacije, kao i uslova za razvoj i bavljenje sportom, sistema rada sportskih organizacija i uslova za kulturno-historijski razvoj. Nastaviti će se jačati kapaciteti općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća te unaprijediti stanje lične i imovinske sigurnosti te zaštite ljudskih prava.

I u konačnici, **razvoju infrastrukture i zaštiti okoliša** će se doprinijeti implementacijom strateških mjera vezanih za izradu planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša, uspostavu funkcionalnog sistema upravljanja otpadom i proširenje postojećeg sistema monitoringa zraka, izgradnju nove i modernizaciju

postojeće vodne infrastrukture, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima, unapređenje energijske efikasnosti stambenog i saobraćajnog sektora te proširenje mreže snabdijevanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja. Pružati će se podrška izgradnji mreže autocesta/brzih cesta, mreže regionalnih cesta na području i raditi na jačanju infrastrukture zračnog saobraćaja.

Neophodno je nastaviti mjere štednje i smanjenje potrošnje iz kantonalnog budžeta planirati za razdoblje 2023-2025. godine na većini glavnih kategorija rashoda. Mjerama Vlade Tuzlanskog kantona i većom disciplinom budžetskih korisnika potrebno je djelovati na dodatno smanjenje budžetskih rashoda. Uz unapređenje procesa planiranja, potrebno je znatno pojačavati i funkciju nadzora nad rashodima, odnosno vršiti kontrolu troškova i njihovo smanjivanje. Prije svega se to odnosi na nova pravila o fiskalnoj odgovornosti. Takođe, se osnažuje funkcija budžetske inspekcije u smislu sankcionisanja nepostupanja po njihovim zapisnicima.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-11-13816/22
Tuzla, 14.06.2022. godine

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić